
Op de wetenschapspagina wordt door een onderzoeker / geestelijk verzorger in het kort een impressie gegeven van lopend onderzoek: het onderliggende probleem, vraagstelling, methode van onderzoek en belang voor het werkveld van geestelijke verzorging.

Diversiteit als hermeneutische uitdaging

Een kwalitatief-empirisch onderzoek naar de hermeneutische competentie in protestants-christelijke geestelijke verzorging

Volgens de beroepsstandaard van de VGVZ beschikt een geestelijk verzorger over de competentie zingevingsvragen en levensbeschouwelijke overtuigingen te verhelderen in relatie tot de context of situatie, en levensbeschouwelijke counseling te bieden (VGVZ, 2015). Deze hermeneutische competentie staat dan ook centraal in de opleiding tot geestelijk verzorger van een heel aantal theologische instituten in ons land. Vragen van studenten over de operationalisering van deze competentie vormden de aanleiding om hier onderzoek naar te doen. Hoe geven geestelijk verzorgers in een snel veranderend levensbeschouwelijk landschap, waarin zij mensen ontmoeten met de meest uiteenlopende overtuigingen, geloofsvisies en belevingen, in hun gesprekken vorm en inhoud aan deze competentie? En hoe verhouden zij zich daarin tot hun eigen levensbeschouwelijke identiteit? In aansluiting op de laatste vraag is gekozen voor een gedefinieerde doelgroep: die van de protestants-christelijke geestelijk verzorgers.

Het onderzoek kent drie fasen. De eerste, een documentanalyse van opleidingsdocumenten en een serie interviews met opleiders van een aantal theologische instituten, heeft al plaatsgevonden. Deze eerste fase bracht de overeenkomsten en verschillen in beeld tussen de verschillende definities van de hermeneutische competentie en hoe opleiders hun uitleg aan de definities geven. Het tweede deel van het onderzoek is nu gaande. Een aantal geestelijk verzorgers verzamelt geluidsopnamen van hun gesprekken met patiënten. Uit deze opnamen maken zij een keuze, die zij zelf kwalificeren als good practices in hun werk en van de hermeneutische competentie. Het is spannend te gaan zien of en op welke wijze geestelijk verzorgers de thema's van hun gesprekspartners verbinden met levensbeschouwelijke bronnen en tradities. Zijn er methodische stappen te ontdekken? Wat betekent hun eigen identiteit in en voor deze ontmoetingen? De derde fase zal bestaan uit een praktisch-theologische evaluatie van dit materiaal en van de bestaande theorievorming over het omgaan met zingevingsvragen en hermeneutische communicatie.

Doel van het onderzoek is om op deze wijze voorwaarden te beschrijven waaronder hermeneutische communicatie (het communicatieve handelen op basis van de hermeneutische competentie) plaatsvindt. Daarnaast vormt het onderzoek een bijdrage aan nadere theorievorming omtrent geestelijke verzorging in een pluraal levensbeschouwelijk klimaat. Het onderzoek is een samenwerkingsverband tussen de Protestantse Theologische Universiteit en het Lectoraat van de Hogeschool Windesheim, wordt begeleid door prof. dr. Martin Walton en dr. André Mulder, en uitgevoerd door drs. Theo van Leeuwen. Zie ook www.windesheim.nl/onderzoek/onderzoeksthemas/theologie/hermeneutische-communicatie-in-het-ziekenhuis/

Theo van Leeuwen is als docent pastoraat en promovendus-onderzoeker werkzaam bij de Hogeschool Windesheim en de Protestantse Theologische Universiteit. Daarnaast is hij supervisor KPVL/LVSC en oud-KPV opleider. Email: tt.van.leeuwen@windesheim.nl